

LIETUVOS ŽMOGAUS TEISIŲ ASOCIACIJA
i.k. 191925444, Laisvės pr.60, Vilnius,

Prof. dr. Vytautui Radžvilui

**Vilniaus Universiteto (VU) Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (TSPMI)
Akademinės etikos komisijai**

Kopijos:

Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijai

Lietuvos Auštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimui (L:AMPSS)

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

*dėl diskriminavimo pažiūrų bei įsitikinimų pagrindu
kilusio konflikto VU TSPMI akademinėje bendruomenėje*

2017 m. rugsėjo 10 d.

Vilnius

Išvadų pagrindas - prof. dr. Vytauto Radžvilo prašymas

Dėl konflikto dalyko

I.

2017 07 20 į VU TSPMI Akademinės etikos komisiją (toliau – Komisija) kreipėsi šio instituto dėstytojai prof. Natalija Arlauskaitė, doc. Liutauras Gudžinskas, doc. Dovilė Jakniūnaitė, prof. Tomas Janeliūnas, dr. Dovilė Jonavičienė, dr. Laurynas Jonavičius, doc. Nerija Putinaitė, prof. Ainė Ramonaitė ir doc. Deividas Šlekys (toliau – Pirmasis pareiškėjas) dėl 2017 metų liepos mėnesį prof. Vytauto Radžvilo išsakytų teiginių šiose viešose publikacijose (*publikacijos nurodomos pareiškime*).

Pirmojo pareiškėjo nuomone, publikacijų teiginiai pažeidžia VU Kodekso normas: a) galimybę atvirai dėstyti savo požiūrį į studijų ir mokslinių tyrimų organizavimą ir administravimą, necenzūrojamai (laisvai ir atvirai) išreikšti kritines idėjas, b) išreiškia atvirą „nepakantumą kitai nuomonei“ c) neigiama teisė išsakyti ir ginti savo nuomonę priimant sprendimus, d) „studentų ar kolegų žeminimas naudojantis savo kaip dėstytojo ar administratoriaus viršenybe“, e) „nekorektiškas, tendencingas kolegų darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ir kitokių su vertinamo mokslinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų“, f) profesinė konkurencija tarp kolegų įgyja nesąžiningas formas, dalyvaujama neteisėtuose, negarbinguose sandoriuose, /.../ eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos, g) dėl kolegų tarpusavio antipatijos ar nesutarimų kenčia studentai.

Taigi Pirmojo pareiškėjo nuomone 1) publikacijos eskaluoja konfliktą, nes išviešina ir skatina viešai aptarinėti procedūrinę informaciją, liečiančią studentus ir kolegas, 2) publikacijose procedūrinis studijų kokybės gerinimo procesas pateikiamas kaip persekiojimas ir siekis susidoroti dėl politinių pažiūrų, 3) politizuojamos studijų proceso kokybės gerinimo procedūros, daromas spaudimas akademinėi bendruomenei, siekiant išskirtinių profesinės veiklos sąlygų, įprasta konkurencija tarp kolegų įgyja nesąžiningas formas, 4) publikacijose išsakyti teiginiai prieštarauja Instituto ir

Universiteto akademinio solidarumo vertybėms, naikina kūrybingumo atmosferą, daro žalą tiek Instituto, tiek atskirų jo dėstytojų, studentų ir alumnų įvaizdžiui, pažeidžia studentų teises, supriešina akademinę bendruomenę. Todėl Pirmasis pareiškėjas prašo Komisiją tai apsvarstyti ir priimti atitinkamus sprendimus.

II.

Tą pačią dieną (2017 07 20) į Komisiją pareiškimu kreipėsi šio instituto Europos studijų magistro programos I kurso studentai (toliau – Antrasis pareiškėjas) dėl akademinę etiką pažeidžiančio prof. habil. dr. V. Radžvilo elgesio, prašydami Komisiją ištirti jų nurodomą atvejį ir skirti prof. V. Radžvilui atitinkamą nuobaudą. Antrojo pareiškėjo nuomone, prof. V. Radžvilo nurodomi veiksmai pažeidžia bendrąsias ir dėstyto etikos normas: a) varžo akademinę saviraiškos teisę laisvai dėstyti požiūrį į studijų organizavimą, b) pažeidžia Kodekse numatytus pagarbos, geranoriškumo, nešališkumo, nediskriminavimo principus, c) prieštarauja Kodekse nurodytiems kolegialumo ir akademinio solidarumo principams, kuriais grindžiami bendruomenės narių tarpusavio santykiai, d) dėstytojo (V. Radžvilo) užduodami klausimai prieš rašant kurso įvertinimą prieštarauja dėstyto etikos principams. Savo teiginius Antrasis pareiškėjas iliustruoja pavyzdžiais (nurodomi pareiškimė). Pažymėtina, kad Antrojo pareiškėjo tapatybė Kodekso pažeidimu kaltinamam prof. V. Radžvilui neatskleidžiama (pateikta be pavardžių).

Konflikto esmė ir priežastinis ryšys

Dėl studentų prašymo

Konfliktas Institute kilo, kai 2017-05-15 grupė Instituto Europos studijų magistro programos I kurso studentų (*Ieva Galkytė, Žilvinas Damošus, Paulina Palaikytė, Skirmantė Žukauskaitė, Joana Albertavičienė, Justina Ražanaitė, Tautvydas Pipiras, Ieva Miklaševskaja, Monika Glinskytė*) kreipėsi į Instituto direktorių su prašymu prof. V. Radžvilo dėstomą dalyką „*Europos idėja: tapatumai ir reprezentacijos*“ pakeisti iš privalomojo į pasirenkamąjį. Savo prašymą minėti studentai grindė argumentais:

- a) didžioji dalis paskaitų metu aptariamų temų yra menkai arba visai nesusijusios su Europos studijomis,
- b) dalyko programoje įvardintos temos yra labai plačios,
- c) dėstytojo euroskeptiškos pažiūros iškreipia supratimą apie Europos Sąjungą,
- d) dėstytojo požiūris į Europos Sąjungą neatitinka programoje numatyto pagrindinio dalyko tikslo.

LŽTA išvada:

1. Minėtame prašyme išdėstytas subjektyvus prof. V. Radžvilo kompetencijos vertinimas. Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymas¹ (toliau – Įstatymas) nustato, kad profesoriaus pareigas einantis mokslininkas turi rengti mokslininkus, dėstyti studentams, vykdyti mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą ir jiems vadovauti (65 str.). Tokiu būdu Įstatymas suteikia teisę dėstytojui (profesoriui) vertinti studentų žinias, bet ne atvirkščiai.
2. Studentai prašyme nekelia profesoriaus kvalifikacijos ar profesionalumo klausimo. Jų prašymo motyvai siejami su profesoriaus pažiūromis ir įsitikinimais, t. y. su tam tikra ideologija. Pvz., teiginys, kad dėstytojo pažiūros yra antieuropietiškos, suponuoja kritiško požiūrio į ES vadovus ir ES institucijų veiksmus vertinimą. Aptariamam atveju kritiškas požiūris negali būti laikomas antieuropietišku, nes bet kokią tiek ES institucijų, tiek nacionalinės valdžios kritiką tektų laikyti

¹ LR Mokslo ir studijų įstatymas Nr. XII-2534

antieuropietiška, antivalstybiška. Varžant viešai išsakomą kritiką ES ir Lietuvos valstybės institucijų atžvilgiu neišvengiamai tektų suvaržyti pamatines asmens žodžio ir informacijos laisves, įskaitant informavimo laisvę žiniasklaidoje.

Dėl komiteto sprendimo

2017 06 19 TSPMI Europos studijų magistro programos komitetas (toliau – Komitetas) surengė posėdį, kuriame dalyvavo pirmojo pareiškėjo atstovas doc. dr. Liutauras Gudžinskas ir kiti Komiteto nariai bei Antrojo pareiškėjo atstovės Monika Glinskytė ir Ieva Galkytė. Pastaroji nėra Komiteto narė (žr. 2017 06 19 protokolą).

Dalyvaujant posėdyje ir prof. V. Radžvilui, Komitetas patenkino studentų prašymą ir priėmė sprendimą nuo kitų mokslo metų prof. V. Radžvilo dėstomą kursą padaryti pasirenkamuoju, motyvuojant, jog „...*prof. habil. dr. V. Radžvilo dėstomas kursas tiek dėl savo sudėtingumo, tiek dėl pernelyg didelių studentų išankstinio pasirengimo lygmens skirtumų turėtų būti ne privalomu, bet pasirinktiniu*“ (Ten pat).

LŽTA išvada:

1. Įstatymo 65 str. 2 dalis nustato, kad profesoriaus pareigas einantis mokslininkas turi rengti mokslininkus, dėstyti studentams, vykdyti mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą ir jiems vadovauti, skelbti tyrimų rezultatus. Įstatymo 30 straipsnis suteikia teisę studentams dalyvauti aukštosios mokyklos valdyje atstovaujant studentų interesams aukštosios mokyklos ir jos padalinių valdymo organuose, patariamuosiose ir ginčų sprendimo struktūrose. Atkreipiame dėmesį, kad jokia teisės norma neįpareigoja Instituto administraciją priimti studentų siūlomus sprendimus - pastarųjų iniciatyva reglamentuoti dėstomų kursų temas ir dalykų turinį tėra rekomendacinio pobūdžio.
2. Pateikdami TSPMI administracijai prašymą studentai pažeidė Kodekso 4 str. įvadinę nuostatą, nes jame atsisako pripažinti tiesą, žinojimą, gebėjimus, supratimą aukščiausiomis studijų vertybėmis (studentų prašyme išdėstyta nuomonė nelaikytina žinojimu).
3. Atkreipiame dėmesį, kad klausimas dėl V. Radžvilo tinkamumo dėstyti privalomąją discipliną TSPMI buvo keliamas pirmą kartą. Iki tol nebuvo gauta jokių pastabų ar priekaištų. Kursą, kaip naudingą ir įdomų, savanoriškai renkasi ir kitų kursų bei studijų programų studentai.
4. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnis garantuoja kiekvienam *<teisę laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus. Tai teisė laisvai laikytis savo nuomonės, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas...>*. Šis pamatinis demokratinės teisės principas įtvirtintas Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje (19 str.), Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte (19 str.), Tarptautiniame ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakte (15 str.), Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (toliau- Konstitucija), kurios 25 straipsnis laiduoja asmens teisę turėti įsitikinimus ir juos laisvai reikšti. Konstitucijos 42 straipsnis skelbia: *<Kultūra, mokslas ir tyrinėjimai bei dėstymas yra laisvi>*. Tai reiškia, kad aukštųjų mokyklų dėstytojai yra laisvi reikšti savo pažiūras ir įsitikinimus, jeigu jie nėra nusikalstami ar skatinantys veikti prieš valstybę. Todėl Komitetas, priimdamas sprendimą dėl studentų prašymo, iš esmės sprendė ar prof. V. Radžvilo pažiūros ir įsitikinimai atitinka universiteto misiją, veiklos tikslus, principus ir uždavinius ir ar jis gali dėstyti privalomąją discipliną, t. y. sprendė dėl prof. V. Radžvilo konstitucinės teisės mokslą dėstyti laisvai.
5. Nors Komiteto sprendimo motyvai formaliai nėra tapatūs studentų prašymo motyvams, tačiau akivaizdu, kad sprendimą Komitetas priėmė būtent studentų 2017 05 15 prašymo pagrindu, t. y. dėl studentams pasirodžiusių netinkamų prof. V. Radžvilo pažiūrų ir įsitikinimų dėstant kursą

„Europos idėja: tapatumai ir reprezentacijos“. Todėl Komiteto sprendimu buvo apribota ne tik prof. V. Radžvilo konstitucinė teisė laisvai reikšti savo pažiūras ir įsitikinimus dėstant kursą „Europos idėja: tapatumai ir reprezentacijos“, bet kartu buvo apribota ir asmens įsitikinimų reiškimo laisvė aukštojoje mokykloje, o TSPMI akademinės bendruomenės nariams suvaržyta teisė laisvai gauti ir skleisti informaciją. Minėtu sprendimu Komitetas pažeidė Konstitucijos 25 ir 40 straipsnių nuostatas bei Kodeksą, suteikiantį teisę VU bendruomenės nariui atvirai dėstyti savo požiūrį į studijų ir mokslinių tyrimų organizavimą ir administravimą, necenzūrojamai (laisvai ir atvirai) išreikšti kritines idėjas (2.1. str.). Pažymėtina, kad Komitetas sprendime nenurodė nė vieno fakto, įrodančio, kad prof. V. Radžvilas būtų pažeidęs dėstyto etikos ar kitas Kodekso normas (3 str.). Todėl Komiteto sprendimas pažeidžia Kodekso 2.2.1. str., kuris neleidžia diskriminuoti akademinės bendruomenės nario dėl jo įsitikinimų. Minėtas sprendimas taip pat pažeidžia Kodekso 2.2.3. str. nuostatą, draudžiančią priekabiavimą prie bendruomenės nario, kai dėl įsitikinimų įžeidžiamas asmens orumas ir sukuriama priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka, nes Sprendimu prof. V. Radžvilas buvo pažemintas TSPMI akademinės bendruomenės atžvilgiu.

Dėl alternatyvaus studentų ir alumnų prašymo

2017 07 13 į TSPMI administraciją su prašymu dėl prof. V. Radžvilo dėstomo dalyko „Europos idėja: tapatumai ir reprezentacijos“ kreipėsi kita TSPMI akademinės bendruomenės grupė (Isandrius Linkus, Aistė Deimantaitė, Lukas Grinius, Ieva Motuzaitė, Šarūnas Rinkevičius, Veronika Butkevičiūtė, Miglė Valaitienė, Justina Juodišiūtė, Jonas Švagžlys, Mindaugas Valaitis, Domantas Markevičius, Tomas Matulevičius, Karolina Makauskienė, Dovilas Petkus, Eimantė Daukšaitė, Valentinas Žemgulys, Paulius Stonis, Miglė Savukaitė-Taujanskienė, Vytautas Sinica, Darek Bagdanovič, Bernarda Šklėriūtė ir Sigita Vainerienė).

Minėta grupė išreiškė nerimą dėl prof. V. Radžvilo dėstomo kurso, kurį siekiama diskredituoti 2017-05-15 studentų prašymu. Alternatyvų prašymą TSPMI administracijai pateikę akademinės bendruomenės nariai pabrėžė, jog prof. V. Radžvilo dėstomas dalykas „Europos idėja: tapatumai ir reprezentacijos“ yra moksliškas, dėstomas kompetentingai ir būtinas Europos studijų magistro studijoms, nes:

- a) filosofijos istorija yra reikalinga suprasti dabartinę Europą ir Europos Sąjungą, jas formavusias idėjas, o „Europos idėja: tapatumai ir reprezentacijos“ yra iš esmės vienintelis filosofinis kursas Europos studijų magistro programoje;
- b) įvardintos temos yra plačios, kadangi apima filosofinius, kultūrinius, politinius ir ekonominius aspektus, kurie visi yra būtini norint suprasti, kodėl pasiekta esama Europos Sąjungos būklė;
- c) dėstytojo „euroskeptiškos pažiūros“ netrukdo su juo diskutuoti, teikti klausimus ar jam nepritarti, kai tai daroma argumentuotai;
- d) kurso programoje numatyta literatūra nėra vienpusiška, priešingai, joje gausu įvairių laikotarpių, pasaulėžiūrų ir skirtingų požiūrių į Europos Sąjungą autorių darbai, o tai užtikrina galimybę susipažinti su įvairiais akademiniais diskursais ir pažvelgti į dalyko esmę iš įvairių perspektyvų.

Dėl šių priežasčių, Grupės nuomone, prof. V. Radžvilo dėstomam kursui „Europos idėja: tapatumai ir reprezentacijos“ studentų pareikšta kritika ir ja paremtas 2017 05 15 prašymas padaryti kursą pasirenkamuoju yra visiškai nepagrįsti ir minėtas kursas turi likti privalomas VU TSPMI Europos studijų magistro programoje (prašymas be parašų pridedamas).

Atkreiptinas dėmesys, kad TSPMI administracija minėto alternatyvaus prašymo nesvarstė, jo autoriai iki šiol atsakymo negavo.

LŽTA išvada:

1. Atsisakydama svarstyti alternatyvų 2017 07 13 akademinės bendruomenės grupės prašymą ir neatsakydama į jį, TSPMI administracija pažeidė Kodeksą, kuris draudžia ignoruoti arba sąmoningai riboti akademinės bendruomenės nario teisę ginti savo nuomonę priimant sprendimus, reikšmingus Universiteto bendruomenei, jo padaliniams ar pačiam asmeniškai (2.1.2. str.), neleidžia riboti jo teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus (2.1.3 str.).
2. Kodekso 2.2.4 str. nustato, kad atsakingam naudojimuisi akademinė laisve prieštarauja „*studentų ar kolegų žeminimas naudojantis savo kaip administratoriaus viršenybe (sąmoningas, neturintis objektyvios priežasties vertimas laukti sprendimo ir pan.)*“. Tokiu būdu TSPMI administracija pažeidė Kodekso 2.2.4 str., nes akivaizdžiai pažemino minėtą akademinės bendruomenės grupę, be objektyvios priežasties versdama ją neribotą laiką laukti sprendimo dėl 2017 07 13 prašymo ir į prašymą nereaguodama (atsakymas nepateikta iki šiolei).
3. Kodekso 2.3.1 str. draudžia nesąžiningą profesinę konkurenciją tarp kolegų, dalyvavimą negarbinguose sandoriuose, visiems dėstytojams ar studentams skirtos informacijos slėpimą, konfliktų bei intrigų eskalavimą. Atsisakydama svarstyti alternatyvų akademinės bendruomenės grupės prašymą TSPMI administracija pažeidė minėtą Kodekso 2.3.1 str., nes savo neveikimu sudarė sąlygas nesąžiningai profesinei konkurencijai tarp dėstytojų (prof. V.Radžvilo profesiniai interesai nebuvo atstovaujami vienodomis teisėmis ir ginami), sudarė sąlygas intrigoms ir konfliktams, kuriuos eskalavo administracijos neveikimas (grupės 2017 07 13 prašymo ignoravimas).
4. VU Statuto 5 straipsnis nustato, kad kilus abejonių, ar universiteto akademinės bendruomenės nario veikla atitinka universiteto misiją, veiklos tikslus, principus ar uždavinius, šiuos klausimus akademinės etikos aspektu nagrinėja ir atitinkamus sprendimus Senatui, Tarybai, rektoriui, universiteto vidinių organizacinių darinių valdymo organams pagal kompetenciją priimti siūlo VU kamieninių akademinių padalinių akademinės etikos komisijos. Statuto ketvirto skirsnio 25 str. 2 dalis nustato, kad ginčus dėl universiteto akademinės bendruomenės narių etikos pagal savo kompetenciją nagrinėja kamieninių akademinių padalinių akademinės etikos komisijos ir Centrinė akademinės etikos komisija, o 25 str. 5 dalis nustato, kad nurodytos komisijos ginčus sprendžia vadovaudamosi šalių procesinio lygiateisiškumo, rungimosi, dispozityvumo, ekonomiškumo, kooperacijos ir operatyvumo principais. Kadangi TSPMI administracija nesilaikė nurodytų reikalavimų, laikytina, kad tuo ji pažeidė VU Statutą.

Dėl Komiteto sprendimo pasekmių

Komitetui priėmus sprendimą V. Radžvilo dėstomą kursą padaryti pasirenkamuoju, o TSPMI administracijai atsisakius svarstyti alternatyvų akademinės bendruomenės prašymą, dėl TSPMI administracijos neveikimo eskaluojamas konfliktas tapo viešas ir dėl to visuomenėje kilo diskusijos.

1. Priimtas Komiteto sprendimas sukėlė patyčias viešojoje erdvėje prof. V. Radžvilo atžvilgiu. Pvz., einantis Lietuvos ambasados Čekijos Respublikoje antrojo sekretoriaus pareigas Mindaugas Stanys socialiniuose tinkluose prof. V. Radžvilą pavadino „gaidžiu“, kuris apsimeta „filosofijos jaučiu“. Anot jo, TSPMI pasinaudos proga V. Radžvilą „nuleisti“ iki doktoranto lygio (publikacija pridedama)².
2. Analogiškų patyčių V. Radžvilo atžvilgiu socialiniuose buvo skelbiamos ir daugiau (pridedamos).³

²<http://www.propatria.lt/2017/07/vu-tspmi-baiges-lietuvos-diplomatas-v.html>

³ <https://www.facebook.com/TSPMI/posts/1754033141280352>

<https://www.facebook.com/nijole.ozelyte/posts/1776335739050293>

3. Atkreipdamos dėmesį į akademinėje bendruomenėje TSPMI administracijos eskaluojamą konfliktą ir 2017 07 17 Lietuvos žmogaus teisių organizacijos, Lietuvos mokslininkų sąjunga ir Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas (LAMPSS) pareiškime LR Seimui, valstybės ir valdžios institucijoms bei Vilniaus universitetui, pažymėjo, kad TSPMI administracijos sprendimas, kuriuo besąlygiškai buvo patenkintas 2017 05 15 magistro studijų programos pirmo kurso studentų prašymas prof. V. Radžvilo dėstomą kursą iš privalomojo pakeisti pasirenkamuoju, turi visus asmens diskriminavimo dėl įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Minėtos organizacijos atkreipė valdžios institucijų ir aukštojo mokslo įstaigų dėmesį, kad TSPMI Studijų programų komiteto sprendimas prieštarauja LR Konstitucijoje įtvirtintam žmogaus teisių ir laisvių principui – asmens teisei turėti įsitikinimus, pažiūras ir laisvai juos reikšti. Pažymima, kad žmogaus teisių požiūriu nepateisinama, kai akademinėje aplinkoje dėstytojo pažiūros ir įsitikinimai (o ne kompetencija ar kvalifikacija) susiejami su dėstomo kurso tikslumu ir netgi lemia jo vertę (privalomos ar pasirenkamos) studijų programoje, kad dėstomo kurso statuso pakeitimas dėl „mokslininko pažiūrų“ turi būti sprendžiamas ne siaurame TSPMI padalinyje – Studijų programos komitete, o pateiktas svarstyti VU akademinėi bendruomenei. Atkreipiamas dėmesys į svarbią aplinkybę, kad tarp 2017 05 15 prašymą iniciavusių studentų yra Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje darbuotoja, kuri dalyvavo TSPMI komitetui priimančiam sprendimui V. Radžvilo dėstomą kursą iš privalomojo pakeisti į pasirenkamąjį, nors nėra Komiteto narė.

4. Po 2017 07 17 visuomeninių organizacijų pareiškimo grupė TSPMI dėstytojų 2017 07 18 išplatino pareiškimą, kuriame V. Radžvilas smerkiamas, kad paviešindamas studentų 2017 05 15 prašymą šmeižia kolegas ir grubiai pažeidžia TSPMI etikos nuostatus (pridedama).⁴
5. 2017 07 20 į TSPMI etikos komisiją kreipėsi Pirmasis ir Antrasis pareiškėjai, tuo patvirtindami, jog TSPMI akademinėje bendruomenėje kilęs konfliktas yra tęstinis, todėl jį sprendžiant ir vertinant jame dalyvaujančių asmenų elgesį svarbu nustatyti ne tik tai, kuri šalis ir kaip pažeidė Etikos kodeksą, bet pažeidimų priežastinį ryšį.

LŽTA išvada:

Tarp TSPMI administracijos priimto sprendimo ir administracijos elgesio iki ir po sprendimo priėmimo egzistuoja priežastinis ryšys: a) TSPMI administracija toleruoja patyčias vieno akademinės bendruomenės nario atžvilgiu (prof. V. Radžvilo), b) sąmoningu neveikimu skatina vidaus bendruomenėje intrigas ir konfliktus, c) pažeisdama VU Etikos kodeksą TSPMI administracija vieno asmens atžvilgiu palaiko instituto akademinėje bendruomenėje psichologinę įtampą, tuo būdu provokuodama diskriminuojamą asmenį viešam veiksmui (pareiškimui), kurio pagrindu, pasitelkdama Akademinės etikos komisiją, mėgina jį pašalinti iš TSPMI.

Dėl nuolatinių asmens diskriminavimo apraiškų TSPMI

Pažymėtina, kad TSPMI administracija toleravo anksčiau ir toleruoja diskriminavimo apraiškas prof. V. Radžvilo atžvilgiu. Pvz., 2012 metais VU TSPMI dėstantis Klaudijus Maniokas neargumentuodamas viešai išvadino V. Radžvilą „radikalios dešinės paranojiku“ ir „pseudomokslininku“, tuo šiurkščiai pažeisdamas Etikos kodeksą. Po K. Manioko publikacijos į TSPMI administraciją kreipėsi daugiau nei 150 instituto studentų konstatuodami K. Manioką pažeidus Kodeksą. Tačiau TSPMI administracija jokių poveikio priemonių nesiėmė. Priešingai, ji paskelbė prof. V. Radžvilą diskriminuojantį K. Manioko tekstą TSPMI tinklaraštyje (pridedama).⁵

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1354043711381790&set=a.126066517512855.22981.100003285223189&type=3&theater>

⁴ <https://www.facebook.com/TSPMI/>

⁵ <http://lietuvsdiena.lrytas.lt/aktualijos/studentai-gina-profesoriu-v-radzvila-nuo-kaltinimu-krastutines-desines-paranoja-papildyta.htm>

<http://www.tv3.lt/naujiena/621165/idejiniai-musiai-tspmi-studentija-stojo-ginti-v-radzvilo-garbes>

2016 m. į TSPMI administraciją kreipėsi pilietė Neringa Rekašiūtė, teigdama, jog TSPMI pirmakursiai skundžiasi V. Radžvilo skleidžiama homofobija. Kreipimesi nenurodoma nei konkrečių faktų, nei kas, kuo ir kodėl tuo skundžiasi. TSPMI administracija aptarė su ja skundą apie tai neinformuodama prof. V. Radžvilo. Atsitiktinai apie skundą sužinojęs prof. V. Radžvilas kreipėsi į TSPMI direktorių Ramūną Vilpišauską prašydamas paaiškinti, kodėl nebuvo informuotas ir negavo galimybės paneigti jo atžvilgiu išsakyto šmeižto. Direktorius atsakė, jog informuoti apie skundą nebuvę juridinio pagrindo.

LŽTA išvada:

1. Kodekso 2.3.1 str. draudžia dalyvavimą negarbinguose sandoriuose, konfliktų bei intrigų eskalavimą. Kodekso 2.2.1. str. draudžia bendruomenės nario diskriminavimą kalba, veiksmais ar akademinio vertinimu dėl įsitikinimų, taip pat draudžia tokio diskriminavimo toleravimą. Suteikdama galimybę vienam akademinės bendruomenės nariui viešai tyčiotis iš kito akademinės bendruomenės nario (K. Manioko publikacija su patyčiomis paskelbta TSPMI tinklaraštyje) TSPMI administracija pažeidė Kodekso 2.2.1. ir 2.3.1 straipsnius.
2. Kodekso 2.3.2 str. nustato, kad akademinė etika pažeidžiama, kai dėl kolegų tarpusavio antipatijos ar nesutarimų nukenčia studentai. Akivaizdu, kad toleruodama patyčias akademinėje bendruomenėje TSPMI administracija kenkė aukštosios mokyklos prestižui, palaikė ir skatino antipatijas bei nesutarimus tarp kolegų, dėl kurių neabejotinai kentėjo studentai (tai patvirtina 150 instituto studentų kreipimasis dėl VU akademinės etikos kodekso pažeidimų). Tokiu būdu TSPMI administracija pažeidė Kodekso 2.3.2 str.
3. Nesupažindindama prof. V. Radžvilo su N. Rekašiūtės skundu TSPMI administracija ignoravo ir sąmoningai riboja prof. V. Radžvilo teisę atsakyti į kritiką ar kaltinimus, tuo pažeisdama Kodekso 2.1.3 str. nuostatą.

Dėl pirmojo pareiškėjo argumentų

Pirmasis pareiškėjas teigia, kad prof. V. Radžvilas 2017 07 12 informaciniame portale *www.propatria.lt* paskelbė informaciją, kurioje šmeižiami studentai, kolegos dėstytojai ir TSPMI administracija, kad straipsniuose buvo paviešinta procedūrinė informacija bei metami kaltinimai konkrečioms studentams, kad šie kaltinimai pažeidžia studentų teisę išsakyti nuomonę dėl studijų proceso ir skatina studentų persekiojimą, publikacijose politizuojami studijų proceso procedūriniai dalykai.

LŽTA išvada:

1. Pažymėtina, kad prof. V. Radžvilas savo požiūrį į TSPMI vidaus problemas, tam tikrų dėstytojų nekompetenciją bei studijų ir mokslo klausimus TSPMI administracijai ne kartą yra išdėstęs raštu. 2016 10 14 rašytame laiške jis atkreipia dėmesį į tai, kad didelė studentų dalis privačiomis lėšomis nusiperka „studijų paslaugą“ nebūdami pasirošę universitetinio lygio studijoms, kad TSPMI tyrinėtojų ir studentų nuolat vartojama „euroskepticizmo“ sąvoka paprastai niekaip teoriškai neapibrėžiama – o tai teorinio nebrandumo ir ideologinio angažuotumo požymis ir įrodymas. Minėtame laiške profesorius atkreipia dėmesį į tai, kad sumažinus filosofijos kurso apimtį ar jį panaikinus, TSPMI neišvengiamai taptų vis labiau ideologizuota pseudoakademine mokslo ir mokymo įstaiga, primenančia sovietmečio aukštąją partinę mokyklą (laiškas pridedamas). Tokiu būdu atvirai išsakytos kritinės pastabos nelaikytinos šmeižtu.
2. 2017 06 14 laiške TSPMI Studijų komitetui prof. V. Radžvilas išreiškia susirūpinimą dėl fundamentalaus išsilavinimo dalies ir reikšmės mažėjimo studijų programose, nes tai objektyviai ir neišvengiamai smukdo jų akademinį lygį ir faktiškai verčia Institutą kolegijos lygio mokykla. Jis pabrėžia, nepaisant visų nesusipratimų ir ginčų, esąs TSPMI patriotas ir dėl to netrokšta, kad,

nespėdamas reaguoti į pasaulyje ir Lietuvoje vykstančias permainas, Institutas taptų paniekos ir puolimo objektu. Profesorius atkreipia dėmesį į akademinio ir bendrojo intelektualinio lygio smukimo požymius, kurie, kaip ir vėlyvuojū sovietmečiu, ypač gerai matomi. Pažymi, kad egzistuoja absoliučiai būtinos disciplinos, be kurių studijų programa tampa nevisavertė, ir svarbios bei naudingos, bet studijų programos esmės ir kokybės nelemiančios disciplinos, kurios gali būti parenkamos ir kaitaliojamos pagal konkrečius poreikius ir galimybes, kad jam nesuprantamas jokiais racionaliais argumentais nepagrindžiamas ir nepateisinamas filosofijos kursų siaurinimas. Galiausiai laiške TSPMI administracijai prof. V.Radžvilas atkreipia dėmesį į TSPMI vaidmenį nacionalinio saugumo kontekste (laiškas pridedamas). Taigi kolegiška kritika akademinėi bendruomenei priimtiniu būdu profesoriams buvo nuolat išsakoma viešai raštu.

3. Pažymėtina, kad tiek kolegų (Pirmasis pareiškėjas), tiek TSPMI administracija į minėtus prof. V. Radžvilo laiškus nereagavo. Administracija ignoruodama ir vengdama pareigos atsakyti, vėl pažemino prof. V. Radžvilą, pažeisdama Kodekso 2.2.4 str. nuostatą. Faktas, kad TSPMI akademinėi bendruomenei skirta informacija - prof. V.Radžvilo raštu išsakyta nuomonė (laiškai ir prašymai) - nėra skelbiama ir su ja nėra leidžiama susipažinti akademinėi bendruomenei, verčia abejoti Pirmojo pareiškėjo teiginių objektyvumu ir nešališkumu.
4. Nepagrįstas Pirmojo pareiškėjo teiginys, kad viešojoje erdvėje (straipsniuose) paviėšinta procedūrinė informacija bei metami kaltinimai konkretiems studentams, kad šie kaltinimai pažeidžia studentų teisę išsakyti nuomonę dėl studijų proceso ir skatina studentų persekiojimą. Kodekso požiūriu, studentų 2017 05 15 prašyme išdėstyta jų subjektyvi nuomonė dėl prof. V. Radžvilo pažiūrų ir įsitikinimų paviėšinta pačių studentų iniciatyva (negalima nepaviėšinti to, kas jau yra paviėšinta kreipimusi). Kaip minėta, procedūrinė informacija tapo vieša dėl TSPMI administracijos sąmoningo neveikimo. Kita vertus, klaidinga manyti, kad minėtas studentų prašymas turėjo likti nežinomas VU akademinėi bendruomenei dėl žinomo profesoriaus pažiūrų ir įsitikinimų, nes tai prieštarautų Kodeksui, kuris draudžia slėpti visiems dėstytojams ar studentams akademinėi bendruomenei skirtą informaciją (2.3.1. str.). Klaidinga laikyti VU Statuto 5 ir 25 str. pažeidimus taip pat asmens konstitucinių teisių dėl pažiūrų ir įsitikinimų laisvės pažeidimus tik TSPMI administracijos kompetencijos dalyku. Teisę žinoti apie fundamentalius žmogaus teisių pažeidimus šalies aukštosiose mokyklose turi ne tik Lietuvos akademinė bendruomenė, bet ir visuomenė bei žiniasklaida, nes teisė į informaciją yra viena iš pamatinių Lietuvos piliečių konstitucinių teisių.
5. Pažymėtina, kad asmuo gali naudotis savo teisėmis tiek, kiek jos nepažeidžia kitų asmenų teisių ir laisvių. Laisvė reikšti įsitikinimus ir skleisti informaciją yra nesuderinama su diskriminacijos kurstymu (Konstitucijos 25 str.). O įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis žmogus privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių (Konstitucijos 28 str.). Taigi bet kuris asmuo, siekiantis nepagrįstai suvaržyti kito asmens teises ir laisves negali pagrįstai tikėtis, kad į tokius jo veiksmus bus reaguojama palankiai. Atkreiptinas dėmesys, kad didelė TSPMI akademinės bendruomenės grupė, kuri 2017 07 13 prašymu kreipėsi į TSPMI administraciją siūlydama prof. V. Radžvilo dėstomą dalyką „*Europos idėja: tapatumai ir reprezentacijos*“ palikti privalomuoju ir kurios prašymo TSPMI administracija nesvarstė, nereikalavo neviešinti šio konflikto. Taigi didelė TSPMI akademinės bendruomenės dalis mano, jog šis konfliktas nėra TSPMI vidaus reikalas. Atvirkščiai, TSPMI administracijos inspiruotą konfliktą turi spręsti Lietuvos akademinė bendruomenė, nes tai susiję su pamatinėmis šalies akademinės bendruomenės vertybėmis ir asmens teisėmis ir laisvėmis.

Dėl antrojo pareiškėjo teiginių

Antrasis pareiškėjas teigia, kad prof. V.Radžvilo veiksmai a)varžo akademinę saviraiškos teisę laisvai dėstyti požiūrį į studijų organizavimą, b) pažeidžia Kodekse numatytus pagarbos, geranoriškumo, nešališkumo, nediskriminavimo principus, c) prieštarauja Kodekse nurodytiems

kolegialumo ir akademinio solidarumo principams, kuriais grindžiami bendruomenės narių tarpusavio santykiai ir kt.

LŽTA išvada:

1. Teisėje galioja esminis principas *ex injuria jus non oritur* (neteisės pagrindu teisė neatsiranda). Tikėtina, kad Antrasis pareiškėjas yra grupė studentų (arba jų atstovas), pateikusių TSPMI administracijai 2017 05 15 prašymą dėl prof. V. Radžvilo dėstomo kurso keitimo iš privalomojo į pasirenkamąjį (antrasis pareiškimas nuasmenintas). Antrasis pareiškėjas teigdamas, kad pažeistos jo saviraiškos ir kitos laisvės, tačiau ignoruoja faktą ir nelinkęs manyti, kad ši jo laisvė diskriminuoja prof. V. Radžvilą dėl pastarojo pažiūrų ir įsitikinimų. Diskriminacijos rezultatas - prof. V. Radžvilas neteko galimybės privalomai dėstyti kursą ne tik Antrajam pareiškėjui, bet ir kitiems TSPMI studentams. Tokiu būdu Antrasis pareiškėjas, reikalaujamas gerbti jo teises ir laisves, nepaiso kitų piliečių (bendruomenės narių) teisių ir laisvių, ką imperatyviai draudžia Konstitucijos 28 str. nuostata, o tai reiškia, kad Antrasis pareiškėjas piktnaudžiauja savo laisvėmis.
2. Atmestinas teiginys, kad prof. V. Radžvilo veiksmai pažeidžia nešališkumo ir nediskriminavimo principus. Iš aukščiau išdėstytų faktų išplaukia išvada, kad diskriminuojamas yra būtent prof. V. Radžvilas – siekiama sudaryti kliūtis jam atvirai dėstyti savo požiūrį į studijų ir mokslinių tyrimų organizavimą ir administravimą, necenzūruojamai laisvai ir atvirai reikšti kritines idėjas. Antrasis pareiškėjas sąmoningai nutyli ir nenurodo, kaip necenzūruojamai laisvai ir atvirai išreikšdamas kritines mintis apie ES sprendimų priėmimo tvarką ir objektyviai ES vykstančius procesus V. Radžvilas sugebėjo pažeisti Etikos kodeksą. Kodeksas kaip tik reikalauja, kad dėstytojai pripažintų kitų bendruomenės narių laisvę ir palaikytų kritinio mąstymo tradiciją bei atviro svarstymo atmosferą.
3. Atmestinas ir kaltinimas prof. V. Radžvilui pažeidus Kodekso 2.2. str., neva dėl studentės profesinės veiklos jai ribojama teisė reikšti nuomonę apie studijų dalykus. Pažymėtina, kad studentė I. Galkytė yra TSPMI magistrantūros pirmo kurso studentė ir kartu ir Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje darbuotoja. Ji dalyvavo Komiteto posėdyje priimant prof. V. Radžvilą diskriminuojantį sprendimą (tikėtina, atstovavo 2017 05 15 pareiškėjams). Ši aplinkybė reikalauja įvertinti, ar valstybės tarnyboje dirbantis ir joje užimantis pareigas asmuo turi vienodas pareigas su valstybės tarnyboje nedirbančiais asmenimis ir kokie tokiam asmeniui keliami reikalavimai. Nors tarnautojo darbas EK Lietuvos atstovybėje nėra valstybės tarnyba, tačiau dėl EK institucinio poveikio priimant sprendimus jis neabejotinai prilygintinas valstybės tarnybai. Taigi, asmeniui, dirbančiam šioje institucijoje, taikytini didesni reikalavimai, nes jo darbas yra siejamas su viešojo intereso užtikrinimu. Konstitucinis Teismas 2004 m. gegužės 25 d. nutarime yra išaiškinęs, kad konstitucinė valstybės tarnyba kelia padidintus reikalavimus piliečiui, kurių neatitinkantis asmuo negali būti valstybės tarnautoju. Saugant viešąjį interesą toks darbuotojas privalo vengti nepagrįsto ar neteisėto interesų grupių poveikio, juolab spaudimo asmenims, priimantiems sprendimus. Kaip minėta, I. Galkytė dalyvavo Komiteto posėdyje, ir tai leidžia manyti, kad ji darė įtaką priimant minėtą diskriminuojantį sprendimą. Tai patvirtina ir jos laiškas socialiniuose tinkluose (pridedamas). Tuo būdu ji, dalyvaudama diskriminuojančio sprendimo priėmime, padarė žalą EK atstovybės Lietuvoje darbuotojo prestižui.
4. Esminę kilusio konflikto priežastį atskleidžia antrojo pareiškėjo teiginys - noras tobulinti Europos studijų programą buvo „skatinamas VU TSPMI administracijos“.

Dėl šmeižto

Pirmasis ir antrasis pareiškėjai kaltina prof. V. Radžvilą šmeižtu. Pirmasis pareiškėjas teigia, kad prof. V. Radžvilo teiginys, jog „*Natalijos Arlauskaitės dėl nekompetencijos VU Filologijos fakultetas nepriėmė į darbą, bet stebuklingu būdu ji atsidūrė TSPMI ir net tapo profesore*“ šmeižia ir žemina

kolegę. Jis taip pat teigia, kad „*dalis Vytauto Radžvilo teiginių neatitinka tikrovės, šmeižia studentus, kolegas*“.

Antrasis pareiškėjas teigia, kad „Pro Patria“ organizacijos tinklalapyje pasirodžiusi informacija apie tariamą Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje bei TSPMI siekį susidoroti su prof. V. Radžvilu dėl pažiūrų, yra šmeižtas, kad dėl šio šmeižto Europos Komisijos atstovybė Lietuvoje tapo internetų atakos auka, pasirodė ir daugiau šmeižiančios informacijos, gadinančios šios institucijos reputaciją.

LŽTA išvada:

1. Pirmasis pareiškėjas nenurodo, koku būdu prof. V. Radžvilas šmeižia (skleidžia melagingus faktus) studentus ir kolegas, kokie faktai yra neteisingi. Antrasis pareiškėjas taip pat nenurodo, kokius melagingus tikrovės neatitinkančius faktus prof. V. Radžvilas paskelbė „Pro Patria“ organizacijos tinklalapyje ir dėl ko pasirodžiusi informacija apie Europos Komisijos atstovybę Lietuvoje yra šmeižianti. Pareiškėjas nepagrįsdamas kaltina prof. V. Radžvilą šmeižiant Europos Komisijos atstovybę Lietuvoje, nors ir pats pripažįsta, kad šiai institucijai nepalankią informaciją platina internetai, o ne prof. V. Radžvilas.
2. Sprendžiant dėl prof. V. Radžvilo kaltinimo šmeižtu, svarbu nustatyti šio kaltinimo turinį. Šmeižtas – tai tikrovės neatitinkančios informacijos, galinčios padaryti žalą asmens garbei ir orumui, paskleidimas. Taigi abu pareiškėjai kaltina prof. V. Radžvilą paskleidus apie asmenį tikrovės neatitinkančią informaciją, galinčią paniekinti ar pažeminti tą asmenį arba pakirsti pasitikėjimą juo, kitaip tariant pareiškėjai kaltina prof. V. Radžvilą padarius nusikalstamą veiką. Tačiau toks pareiškėjų elgesys nelaikytinas sąžiningu. Prof. V. Radžvilo viešai išsakyta nuomonė negali būti laikoma šmeižtu. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija gina asmenį, kuris, įgyvendindamas teisę reikšti savo nuomonę, vartoja tam tikro laipsnio faktų perdėjimą - hiperbolizavimą (*EŽTT 1986 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Lingens prieš Austriją*). Svarbu nustatyti, ar asmuo, įgyvendindamas teisę reikšti savo nuomonę, neperžengė Konvencijos 10 straipsnio 2 dalyje nustatytų šios teisės įgyvendinimo ribų. „Teisė skleisti informaciją ir idėjas apima ne tik teisę skleisti neutralią informaciją ir idėjas, kurios yra palankios ir neįžeidžiančios, bet ir tikrovę atitinkančią informaciją, kuri yra šokiruojanti, erzinti ar trikdanti visuomenę ar jos dalį. Toks šios teisės normos turinio aiškinimas tarnauja pliuralizmo, tolerancijos, abipusio pakantumo ir plačių pažiūrų formavimui, be kurių demokratinė visuomenė neįmanoma“ (*Lietuvos Aukščiausiojo teismo 2005 m. lapkričio mėn. 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-645*). Taigi pareiškėjų V. Radžvilo kaltinimų šmeižtu pagrįstumą nustatyti gali tik teismas, jeigu asmenys kreiptųsi į teismą privataus kaltinimo tvarka.

Pagrindinių išvadų sąvadas:

1. LR Mokslo ir studijų įstatymas suteikia teisę dėstytojui (profesoriui) vertinti studentų žinias, bet ne atvirkščiai.
2. Pagal LR Mokslo ir studijų įstatymą studentų iniciatyvos teisė reglamentuoti dėstomų kursų temas ir dalykų turinį tėra rekomenduojamojo pobūdžio.
3. Studentai 2017 05 15 prašyme nekėlė prof. V. Radžvilo kvalifikacijos ar profesionalumo klausimo, jų prašymo motyvai susiję išskirtinai su profesoriaus pažiūromis ir įsitikinimais.
4. Atsisakydami pripažinti tiesą, žinojimą, gebėjimus, supratimą aukščiausiomis studijų vertybėmis 2017 05 15 prašymą TSPMI administracijai pateikę studentai pažeidė VU etikos kodekso 4 str. įvadinę nuostatą.
5. Prof. V. Radžvilo tinkamumo dėstyti privalomą discipliną klausimas TSPMI iki pastarojo konflikto buvo keliamas pirmą kartą.

6. Pagal LR Konstituciją ir valstybės teisės aktus aukštųjų mokyklų dėstytojai yra laisvi reikšti savo pažiūras ir įsitikinimus, jeigu jie nėra nusikalstami ar skatinantys veikti prieš valstybę.
7. TSPMI Europos studijų komitetas, priimdamas diskriminuojantį sprendimą prof. V. Radžvilo atžvilgiu, pažeidė LR Konstitucijos 25 ir 40 straipsnių nuostatas ir pažeidė Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 str., Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 19 str., Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto 15 str. nuostatas.
8. TSPMI Europos studijų komitetas pažeidė VU Etikos kodekso 2.1; 2.2.1; 2.2.3 straipsnių nuostatas.
9. TSPMI administracija pažeidė VU Etikos kodekso 2.1.2 ; 2.2.1; 2.1.3; 2.3.1; 2.2.4 straipsnių bei VU Statuto 5 ir 25 straipsnių nuostatas.
10. Prof. V. Radžvilas apie TSPMI vidaus – mokslo ir studijų – problemas, nuomonę ir siūlymus ne kartą yra išdėstęs TSPMI administracijai raštu. Tačiau TSPMI administracija į minėtus prof. V. Radžvilo laiškus nereagavo, su jo siūlymais nesupažindino visos TSPMI akademinės bendruomenės ir, tikėtina, minėtą informaciją nuo akademinės bendruomenės nuslėpė, tuo pažeisdama VU Akademinės etikos kodekso 2.3.1 str.
11. Nepagrįstas pirmojo pareiškėjo teiginys dėl procedūrinės informacijos pавiešinimo, nes jo 2017 05 15 prašymo turinys liečia visą Lietuvos akademinę bendruomenę (piliečių konstitucinių teisių klausimas). Pateikdamas minėtą prašymą Pirmasis pareiškėjas pats jį pавiešino, todėl prof. V. Radžvilas negalėjo nepaviešinti to, kas jau buvo pавiešinta.
12. Abu pareiškėjai nurodo prof. V. Radžvilo galimai padarytus sąmoningus pažeidimus, nors yra akivaizdus ryšys tarp TSPMI kilusio konflikto ir nuolatinio TSPMI administracijos diskriminuojančio elgesio prof. V. Radžvilo atžvilgiu bei jo nuolatinio žeminimo.
13. TSPMI magistrantūros pirmo kurso studentė I. Galkytė, būdama Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje darbuotoja, nenusišalino sprendžiant kilusį konfliktą, o sprendžiant iš jos dalyvavimo priimančiam prof. V. Radžvilui nepalankų sprendimą, netgi galimai jį pati inspiravo. Toks jos elgesys sietinas su valstybės tarnautojo etika, o tai nėra LŽTA kompetencija.
14. Antrojo pareiškėjo teiginys, kad noras tobulinti Europos studijų programą buvo „skatinamas VU TSPMI administracijos“ atskleidžia faktą, kad kilusio TSPMI akademinėje bendruomenėje konflikto iniciatorė galimai yra pati TSPMI administracija.
15. Pareiškėjai nepagrįstai kaltina prof. V. Radžvilą kolegų, studentų ir Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje šmeižimu - jų kaltinimų pagrįstumą dėl šmeižto nustatyti gali tik teismas.

Apibendrinanti išvada:

1. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 28 str. skelbia, kad „įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, žmogus privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių“. Teisėje galioja esminis principas – iš neteisės neatsiranda teisė. Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, siūloma pareiškėjų prašymus dėl prof. V. Radžvilo padarytų akademinės etikos pažeidimų vertinti kaip pareiškėjų piktnaudžiavimą savo teisėmis ir laisvėmis.
2. Pareiškėjų skundai (pareiškimai) VU Akademinės etikos komisijai yra susiję su VU akademinėje bendruomenėje kritinio mąstymo tradicijos, atviro svarstymo atmosferos universitete, bendruomenės nario saviraiškos teisės ribojimu bei galimybės atvirai dėstyti savo požiūrį į studijų ir mokslinių tyrimų organizavimą, administravimą, necenzūrojamai išreikšti kritines idėjas

suvaržymu, taip pat tokios laisvės ir teisės pripažinimu visiems bendruomenės nariams. Darytina prielaida, kad šiuo konfliktu TSPMI (studentų prašymais) yra kuriamas precedentas, kuris gali būti taikomas ir kitose šalies auštiosiose mokyklose, kas reiškia, kad konflikto baigtis (gebėjimas apginti Įstatyme ir VU kodekse įtvirtintas konstitucines vertybes) turės įtaką ne tik Vilniaus universiteto bet ir Lietuvos akademinės bendruomenės narių teisės ir pareigoms, todėl sprendimą, dėl TSPMI kilusio konflikto turėtų spręsti Lietuvos akademinė bendruomenė.

Siūlymai ir rekomendacijos:

1. Sprendžiant dėl pareiškėjų prašymų, pirmiausia būtina svarstyti, nustatyti ir konstatuoti TSPMI administracijos ir grupės 2017 05 15 pateikusių prašymą studentų VU akademinės etikos kodekso pažeidimus. Tokią iniciatyvos teisę TSPMI akademinės etikos komisijai suteikia jos nuostatų 11 str. (*kai veiksmai, pažeidžiantys akademinę etiką, sukelia platų visuomeninį atgarsį*).
2. TSPMI akademinės etikos komisijai siūlome atmesti pareiškėjų prašymus kaip nepagrįstus.
3. Tuo atveju, jei bus atsisakyta nagrinėti TSPMI administracijos VU Etikos kodekso pažeidimus (nagrinėjamame konflikte yra akivaizdi TSPMI administracijos kaltė), pareiškėjų prašymus tikslinga perduoti nagrinėti VU Centrinei akademinės etikos komisijai, o pastaroji galėtų inicijuoti viešą šio konflikto nagrinėjimą Lietuvos akademinėje bendruomenėje.
4. Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje darbuotojos TSPMI magistrantūros pirmo kurso studentės I. Galkytės elgesį perduoti vertinti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai arba Europos Komisijai per Lietuvos atstovybę.
5. Dėl kaltinimų šmeižtu, taip pat šio konflikto neišsprendus taikiai, šalims rekomenduojama ginčą spręsti teisme.

Pridedama po 5 egz. dokumentų kopijų:

1. Lietuvos žmogaus teisių asociacijos registracijos pažymėjimo ir atstovavimo dokumentai
2. 2017 07 13 TSPMI studentų ir alumnų prašymas
3. 2017 07 17 visuomeninių organizacijų pareiškimas
4. 2012-09-19 publikacija „Delfi“ dėl K. Manioko publikacijos
5. Mindaugo Stanio laiškas
6. N.Oželytės laiškas
7. D.Skarolskio laiškas
8. I.Galkytės laiškas
9. 2016 10 14 laiškas TSPMI Studijų komitetui
10. 2017 06 14 laiškas TSPMI Studijų komitetui

Lietuvos žmogaus teisių asociacijos vardu
pirmininkas

Vytautas Budnikas